

KULTUR MED NYA ÖGON

En vägledning hur vi skapar regional tillväxt och attraktivitet genom kultur

A.	KULTUR MED NYA ÖGON	SID
0.	SAMMANFATTNING	4
1.	BAKGRUND	6
2.	SYFTE	7
3.	VISION	7
4.	MÅL	7
5.	NYCKELORD	8
6.	UTVECKLINGSOMRÅDEN	9
7.	REDSKAP	10

B. **FAKTA OCH PROCESS**

8.	VÅR OMVÄRLD	21
9.	PROCESSEN	23

BILAGOR

- A. FÖRKLARING TILL SATTA MÅL
- B. SAMMANFATTNING AV AGENDA 21
- C. ORDLISTA

Kulturens kraft och kunskapen om den positiva påverkan på samhällsutvecklingen uppmärksammas alltmer men saknas som tradition och kunskap inom offentlig verksamhet. Internationellt lyfts Agenda 21 for Culture som betonar kulturell mångfald och rättigheter, stadsutveckling, kulturarv, kulturen i centrum och tillgången till konst och kultur. Memphis-manifestet talar om det kreativa ekosystemet, platsens kvaliteter, värde och själ, barn och ungas rätt till skapande och möjligheten för dem och kreativa att vara välkomna i och en tillgång för samhället.

Kalmar län är i vissa delar långt framme. Förmåga att nyttja länets kulturarv som grund för lokal och regional utveckling kring Astrid Lindgren och glasbruken väcker internationell uppmärksamhet. En stor andel av den svenska besöksnäringens mest kända kulturella varumärken finns i regionen och bidrar till att länets besöksnäring är Sveriges mest expansiva! Länets rika och djupt rotade föreningsliv utgör en stabil grund och försvar av vår kultur och kunskapen om kulturarvet. Det finns en stor utvecklad potential inom kultur och kulturarv som måste tillvaratas, värderas och uppmärksammas till sitt rätta värde.

Länets arbete med ansökan om Kulturhuvudstad 2014 placerade kulturen högt på länets politiska agenda och visade på behovet av en gemensam strategi för hur vi ska utveckla och ta tillvara kulturen på ett mer medvetet sätt. *Kultur med nya ögon* tar sin utgångspunkt i arbetet som gjordes inför ansökan om Kulturhuvudstad 2014. Det har fokus och politisk vision att ge en bred syn på länets kulturtillgångar. Nyckelorden som följde med uppdraget var *Tillväxt* och *Attraktivitet* vilka ger ingång till ett nytt sektorsövergripande arbete. Strategin vänder sig i första steget till kommunerna och organisationer med länsövergripande arbetsfält. Den lokala fördjupningen av arbete sker därefter från respektive kommun eller organisation. De förslag och idéer till åtgärder som presenteras behöver beredas, utvecklas och fördjupas ytterligare i ett årligt återkommande handlingsprogram.

Med kulturen som utgångspunkt kan vi öka stoltheten bland länets invånare, stärka tillväxten och bli attraktivare och goda värdar för besökare och inflyttare.

Strategin visar olika möjligheter att bana väg för kulturskap och tillväxt med kultur i hela länet. Det är hög tid att se kulturen med nya ögon!

Kalmar län den 26 mars 2009

Kultur med nya ögon

Lisbeth Lennartsson (C), ordförande i styrgruppen

Karin Helmersson (C)

Regionförbundet

Yvonne Hagberg (S)

Landstinget

Janne Jäghagen(S)

Emmaboda

Birgitta Elfström(S)

Kalmar

Katarina Johansson(C)

Mönsterås

Irma Folkesson(C)

Tommy Ejnarsson (V)

Regionförbundet

Christer Jonsson (C)

Landstinget

Jonny Bengtsson(S)

Hultsfred

Kajsa Hedin(M)

Kalmar

Evy Annér(S)

Nybro

Annika Carlson (M)

Maria Lindmark(MP)

Borgholm

Birgitta Ryner(FP)

Högsby

Kjell Helgesson(C)

Mörbylånga

Sven-Åke Johansson (S)

Oskarshamn

Hans Ellervik (VDM)

0. Sammanfattning

Kulturen har en viktig men ibland osynlig roll i samhället. Den berikar våra liv, ger energi och kraft att utvecklas, stärker självkänsla och ökar vår stolthet. En stark kulturell särprägel skapar lokal och regional tillväxt, attraktivitet och konkurrenskraft. I Sverige tar en ny kulturpolitik form med ökat regionalt självbestämmande i kulturfrågor och en aspektpolitik där kulturen integreras i fler och nya samhällsområden. Kalmar län är i många avseende långt framme och förebild i vårt sätt att arbeta med och ta tillvara kulturarv, länets rika föreningsliv och starka kulturinstitutioner.

Regionförbundet i Kalmar län, kommunerna och landstinget, har beslutat att stärka kulturens roll i den regionala utvecklingen och att Kalmar län skall ha en framträdande roll i Sveriges kulturella utbud och utveckling. Genom en gemensam utvecklingsprocess har parterna enats kring strategin och visionen *Kultur med nya ögon*. För att undvika låsningar om vad som är och inte är kultur har begreppet "kultur" inte definierats. I stället har processen handlat om hur olika typer av kultur kan växlas upp och ta plats inom nya områden. Processen har gett ny kunskap om länets kulturtillgångar, skapat en ökad insikt om kulturens olika värden och uppdaterat attityden till kulturen som företeelse.

Kultur med nya ögon syftar till att lyfta fram kulturens kraft i den personliga, lokala och regionala utvecklingen. Strategin ger förslag på redskap och insatser till hur olika aktörer i länet ska kunna medverka till en högre tillväxt och attraktivitet. Insatserna i strategin avser att utveckla kulturens roll inom olika samhällsområden, tydliggöra de offentliga kulturaktörernas roller i regionens utveckling och att ge möjlighet för fler aktörer att ta uppdrag i utvecklingsarbetet.

Det övergripande målet med *Kultur med nya ögon* är att kulturen "skall vara en övergripande kraft i Kalmar läns tillväxt". Ett antal ytterligare mål pekar ut utvecklingsarbetets riktning och vad det förväntas resultera i fram till år 2015. För att nå målen sätter *Kultur med nya ögon* fokus på fem utvecklingsområden: *Positionering, Kunskap, Tillgångar, 1+1=4 och Framsynthet*.

Kultur med nya ögon mynnar ut i förslag på sex strategiska insatser som utgör basen för länets strategiska arbete med att stärka kulturens roll i regional och lokal samhällsutveckling:

<u>Insats</u>	<u>Ansvarig</u>
1. Antagande av Agenda 21 för kultur	Regionförbund/kommuner
2. Utvecklande uppdrag för kulturinstitutionerna	Regionförbundet
3. Kulturmäklarna TILLT och Kultur & Näringsliv	Regionförbundet
4. Kraftsamling Kultur & hälsa	Landstinget/kommuner
5. Affärskunskap på alla länets kulturutbildningar	Landstinget/kommuner
6. Likvärdig tillgång till kulturinstitutionerna för alla i länet	Alla berörda aktörer

För att de grundläggande insatserna skall nå full effekt bör berörda aktörer genomföra ett antal åtgärder inom ramen för den ordinarie verksamheten. De mest angelägna är:

7. Kartläggning av kreativa näringar
8. Koordinera berörda styrdokument
9. Regional skolkulturstrategi
10. Fungerande transporter till kulturinstitutionerna
11. Supportfunktion för kulturinstitutionerna

12. Ett regionalt arrangerat Globalt kunskapsforum

13. Ett regionalt avstamp för Kultur med nya ögon

Kultur med nya ögon ger exempel på många olika insatser som efterfrågas av länets aktörer i avsikt att stärka kulturens roll i samhället. Åtgärderna är uppdelade efter lämplig huvudman.

För att säkerställa genomförandet av strategin *Kultur med nya ögon* föreslås att en ny styrgrupp tillsätts. Styrgruppens uppdrag ska vara att upprätta ett årligt handlingsprogram med budget, säkerställa finansieringen och ansvara för programmets genomförande och utvärdering.

A. Kultur med nya ögon

1 Bakgrund

1.1 Kulturen

Kulturen står högt på den globala agendan. Allt fler länder och regioner tar målmedvetet tillvara på kulturens kraft samhällsutvecklingen. Forskning bekräftar att en stark nationell särprägel skapar tillväxt, attraktivitet och konkurrenskraft. Ett rikt kulturliv leder i sin tur till bättre självkänsla, ökad stolthet och en stark besöksnäring.

I Sverige tar en ny kulturpolitik form med nya nationella kulturpolitiska mål, ökat regionalt självbestämmande i kulturfrågor och en aspektpolitik där kulturen integreras i fler och nya samhällsområden. Synsättet på kulturen och dess roll i samhället vidgas.

Kalmar län har rika kulturtillgångar. De berikar våra liv och utgör en av förutsättningarna för att vi vill bo här. Våra kulturtillgångar formar omvärldens bild av länet och attraherar besökare från när och fjärran. De ger oss energi och kraft att växa.

Ändå tar de flesta vår kultur och dess värden för givna. Kulturens roll och kraft är i många fall lika osynlig som den är nödvändig för vår existens – ett faktum som måste ändras.

Hösten 2009 beslutade riksdagen om nya nationella kulturpolitiska mål. De skall:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- Särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur

1.2 Uppdragen

Länets arbete med ansökan till Kulturhuvudstad 2014 engagerade många. Intresset för och kunskap om kulturen och dess kraft har ökat bland länets politiker. Som ett resultat av detta har styrelsen i Regionförbundet i Kalmar län beslutat ge kulturen en central och stark roll i den regionala samhällsutvecklingen. Regionförbundets kansli har fått i uppdrag att:

1. *Skapa en strategi för hur kulturens roll i den regionala utvecklingen skall stärkas*
2. *Se över den långsiktiga finansieringen av länets kulturinstitutioner*

En styrgrupp med politiska representanter från länets samtliga kommuner och landstinget har tillsammans med en ledningsgrupp format strategin *Kultur med nya ögon* till en politisk vision. Ett stort antal aktörer i regionen tillförde fakta, erfarenheter, åsikter och önskemål under drygt tjugo avstampsmöten våren -09 och lika många avstämningsmöten under hösten -09. Information om processen finns i del B.

För att undvika låsningar om vad som är och inte är kultur har begreppet ”kultur” inte definierats, i stället har processen handlat om hur olika typer av kultur kan växlas upp och ta plats inom nya områden. Avsikten är att strategin ska vara till hjälp och stödja utvecklingen av kultur inom olika områden oavsett kulturområde, geografisk plats, ålder eller bakgrund hos dem det gäller.

Det andra uppdraget redovisas separat i rapporten *Kulturinstitutioner med nya ögon*.

Arbetet utgår från Sveriges nya nationella kulturpolitiska mål. Se faktaruta.

2 Syfte

Kultur med nya ögon syftar till att:

- Lyfta fram kulturen kraft i den personliga, lokala och regionala utvecklingen
- Inspirera till ökad kunskap om länets kultur och dess tillgångar
- Skapa bättre insikt om kulturens olika värden och funktioner
- Uppdatera attityden till kulturen som en ovärderlig samhällsföreteelse
- Utveckla kulturen inom andra samhällsområden
- Definiera de offentliga kulturaktörernas uppdrag och roll i den regionala utvecklingen
- Öppna möjligheten för andra aktörer att ta uppdrag i den regionala utvecklingen

3 Vision

För att nå långsiktig framgång krävs en gemensam bild av framtiden och ett förhållningssätt till kultur som ger oss framtidstro, motivation och inspiration att sträva åt samma håll. Vår gemensamma bild formas i en enkel, tydlig och lätt ihågkommen vision: *Kultur med nya ögon*

4 Mål

Styrgruppen för *Kultur med nya ögon* har enats kring ett antal kvalitativa och kvantitativa mål med siktet inställt på att uppnå dessa till 2015. Utöver dessa ska mål formas för respektive insats, inom det kommande arbetet med en årlig handlingsplan, för genomförandet av strategin.

4.1 Kvalitativa mål

Åtta kvalitativa, ej mätbara, mål som pekar ut riktningen för utvecklingsarbetet:

- *Kulturen skall vara en övergripande kraft i Kalmar läns tillväxt*
- *Kalmar län skall ha en framträdande roll i Sverige kulturella utbud och utveckling*
- *Kulturen skall tas tillvara på ett bättre sätt i länets internationella arbete*
- *Kalmar läns invånarna skall ha bättre kunskap om vår kultur och dess effekter*
- *Kulturen skall skapa en ökad stolthet och attraktivitet bland länets invånare.*
- *Kalmar läns kulturtillgångar skall nyttjas på ett mer genomtänkt och effektivare sätt*
- *Kulturen skall göras mer tillgänglig i tid och rum för länets invånare och besökare*
- *Kalmar län skall locka fler kreativa människor att leva och verka i länet.*

4.2 Kvantitativa mål

Sex kvantitativa, mätbara, mål som anger de konkreta effekter som förväntas innan 2015. En förklaring av målens storlek, mätbarhet och utgångsvärde återfinns i Bilaga 1.

- *Alla länets kommuner ska ha en utvecklingsplan för kulturen i den lokala utvecklingen, som tar stöd i den regionala strategin Kultur med nya ögon*
- *Tre av fyra svenskar skall känna till minst tolv kulturföreteelser i Kalmar län*
- *Föreningarnas utvecklingskraft skall öka genom höjd självfinansiering med i snitt X % **
- *Antalet kulturentreprenörer i länet skall öka med X % **
- *Alla kulturutbildningar i Kalmar län skall ha affärskunskap som ämne.*
- *Länets kultur skall skapa massmedial uppmärksamhet värd > 10 milj. kr/år*

Regionförbundet ansvarar för en löpande utvärdering av måluppfyllelsen.

* Procentuell ökning sätts när underlag för utgångsvärden inhämtats. Se Bilaga 1

5 Nyckelord

Tanke- och utvecklingsarbetet utgår från och genomsyras av sex nyckelord:

- **Demokrati** Kulturen är grunden för ett demokratiskt samhälle
- **Jämlikhet** Alla får del av vår kultur oavsett kön, ålder, etnicitet, bostadsort och lön
- **Mångfald** Kulturell mångfald, dialog, harmonisk samexistens och möjligheter att uttrycka sig över religiösa, politiska och etniska gränser skall främjas.
- **Tillväxt** Kultur är en investering i all personlig, lokal och regional utveckling
- **Attraktivitet** Kulturen gör länet attraktivt för boende, besökare och inflyttare
- **Nytänkande** Kulturen ska präglas av öppna sinnen, upptäcktslusta och mod
- **Tillgänglighet** Kulturen ska genomsyras av öppenhet, fysisk och mental tillgänglighet

6 Utvecklingsområden

Traditionellt definieras kultur inom olika konstområden som teater, museer, konst, musik, film osv. Processen med *Kultur med nya ögon* utgår istället från de faktorer som skapar goda möjligheter för kulturen att utvecklas inom nya områden.

6.1 Positionering

För att kulturen ska kunna spela en strategisk roll i regionens utveckling krävs att kulturens position stärks och görs tydlig. Utvecklingsarbetet bygger på ett levande engagemang hos de aktörer i regionen som ser kulturens värden ur olika perspektiv. Därför behöver aktörernas position stärkas. För att attrahera nya aktörer, verksamheter och tillgångar krävs att länets nationella och internationella position stärks och utvecklas.

- *Synliggör regionens goda exempel på innovativ, gränsöverskridande kulturverksamhet*
- *Synliggör och utveckla kulturens roll inom alla offentliga förvaltningsområden*
- *Stärk bilden av Kalmar län som en region med höga kulturvärden*
- *Eftersträva nationella och internationella positioner inom lämpliga spetsområden*

6.2 Kunskap

En öppen och innovativ syn på begreppet kultur stärker och synliggör kulturens roll i samhällsutvecklingen. Ökad kunskap är det viktigaste utvecklingsområdet, förlegade attityder och fördomar konserverar och förhindrar nydaning och framåtskridande. Kunskapen om att det finns andra intressegrupper som sätter annat värde på våra kulturtillgångar kan förändra vår egen inställning till det vi ser dagligdags.

- *Identifiera och synliggör länets kulturella tillgångar och uniciteter*
- *Öka tillgängligheten till kommunikation och information om länets kulturutbud*
- *Lyft fram kulturens potential i alla relevanta sammanhang och perspektiv*
- *Knyt kompetens och kunskap till länet som stärker vår kultur*
- *Utveckla utbildning om länets kultur i grund/gymnasieskola, universitetet & folkbildning*

6.3 Tillgångar

Kalmar län har en mångfald kultur inom olika områden och en djup tradition av föreningsverksamhet. Där och hos fria och offentliga kulturaktörer finns unika kunskaper och eldsjälar som satsar mycket tid utan att det värdesätts eller tillvaratas ur ett individuellt, lokalt och

regionalt perspektiv. Även i länets internationella arbete kan kulturen inta en tydligare och mer givande roll.

- *Synliggör och nyttja länets kulturtillgångar på fler och bättre sätt*
- *Skapa förutsättningar för ett mer intäktsskapande kultur- och föreningsliv*
- *Lyft fram och tillvarata länets kreativa mötesplatser och kulturpersonligheter*
- *Etablera unika kulturtillgångar på nationell och internationell nivå*
- *Utveckla kunskapen om kulturen i samhälls- och stadsutveckling*
- *Tillvarata ideella föreningars kunskap och engagemang i samhällsplaneringen*

6.4 1 + 1 = 4

Additionen $1 + 1 = 4$ visar effekten av samverkan interkulturellt eller då kulturen används sektorsövergripande. Aspektpolitik avser de möjligheter som öppnas då kulturen tar plats inom andra samhällsområden. Genom samarbete i befintliga och nya konstellationer blir kulturen en naturlig, hållbar utvecklingsfaktor för fler aktörer i samhället. Möjligheterna är många inom t.ex. turism, samhällsplanering, hälso- & sjukvård och utbildning.

- *Samordna och samla utvecklingen av våra kulturtillgångar*
- *Identifiera och synliggör våra kreativa miljöer, mötesplatser och nätverk*
- *Rekrytera och stimulera innovativa människor, företag och organisationer*
- *Initiera och stöd broar mellan kulturen och olika samhällsområden*

6.5 Framsynthet

Kultur och konstnärskap synliggör förändringar och händelser i samhället och omvärlden, det är då gränser överskrids och det okända utforskas. Det är genom en tillåtande diskussion och en öppenhet för synliggörandet som vi förbereds på att ta emot oväntade förändringar.

- *Stimulera långsiktig forskning och utveckling och en aktiv omvärldsbevakning*
- *Initiera och uppmuntra innovativ, samhällsutvecklande kultur i regionen*
- *Stimulera länets barn och ungdomar till ett mer aktivt deltagande i kulturella företeelser*
- *Tillsätt en styrgrupp som utvecklar en årlig handlingsplan för Kultur med nya ögon*

7 Redskap

För att nå en strategisk förändring av kulturens position i länet föreslås tolv grundläggande redskap. Med hjälp av dem kan utvecklingsprocessen starta. Därefter krävs flertalet stimulerande redskap. Här föreslås trettionio av dem som länets aktörer efterfrågat.

7.1 Strategiska insatser

Kultur med nya ögon sätter fokus på sex strategiskt viktiga insatser för att starta en långsiktig utvecklingsprocess;

INSATSER	Ansvarig
1. Agenda 21 för kultur	REG.FÖRB/KOMMUNERNA
2. Utvecklande uppdrag för kulturinstitutionerna	REG.FÖRB
3. Kulturbroarna TILLT och Kultur & Näringsliv	REGIONFÖRBUNDET
4. Kraftsamling Kultur & hälsa	LANDST, KOMMUNERNA,
5. Affärskunskap på alla länets kulturutbildningar	LANDST /KOMMUNER
6. Likvärdig tillgång till kulturinstitutionerna för alla i länet	ALLA AKTÖRER

För att de grundläggande insatserna skall nå full effekt bör aktörerna genomföra olika åtgärder inom ordinarie verksamhet. De mest angelägna är:

INSATSER	Ansvarig
7. Kartläggning av länets kreativa näringar	REG.FÖRB
8. Koordinera berörda styrdokument	REG.FÖRB/KOMMUNERNA
9. Regional skolkulturstrategi	REG.FÖRB/KOMMUNERNA
10. Fungerande transporter för till kulturinstitutionerna	LANDSTINGET
11. Supportfunktion för kulturinstitutionerna	REG.FÖRB/KULTURINST
12. Ett Globalt kunskapsforum inom kulturutveckling	REG.FÖRB/ LINNÉUNIVERS
13. Ett regionalt avstamp för "Kultur med nya ögon"	REG.FÖR

1. **Agenda 21 för kultur** **Styrdokument**

I det internationella manifestet *Agenda 21 för Kultur* placeras kulturell utveckling i centrum för kommunal styrning. Manifestet betonar mångkultur, internationell samverkan, demokrati och allas rätt till konst och kultur. Kulturarvet och de kreativa industrierna sätts i ett utvecklingsområde. *Agenda 21 för kultur* beskriver ett synsätt och är inte tvingande.

Cirka 200 städer, regioner och organisationer jorden runt (inkl våra tre storstäder) har åtagit sig att verka enligt manifestet. Ingen svensk region har undertecknat *Agenda 21 för kultur*.

Genom att Kalmar läns kommuner antar *Agenda 21 för kultur*, så ges det regionala och lokala utvecklingsarbetet en gemensam bas att stå på. Kulturens politiska position lyfts.

Mer information om *Agenda 21 för kultur* kan hämtas på www.agenda21culture.net

2. **Utvecklande uppdrag för kulturinstitutionerna** **Styrdokument**

Kulturinstitutionernas verksamhet utgår i huvudsak från de nationella och regionala basuppdrag, mål och anslag som Kulturrådet och Regionförbundet ger.

Det är viktigt att nya uppdrag och mål formas så de stimulerar utveckling och tar tillvara på samhällets förändringar. De skall inspirera kulturinstitutionerna att utveckla starka profilområden och i sina verksamheter närma sig privata och offentliga partners i nya samhällsområden. De ska även stimulera dem att från en stark position utveckla och fördjupa samarbetet med grannlänen i en större regional kulturkarta.

Problematiken med att storleken på de nationella anslagen styrs av nivån på de regionala anslagen, måste lösas.

3. Kulturmäklarna TILLT och Kultur & Näringsliv **Funktion**

För att integrera kulturen i länets utveckling på bred bas, behövs en innovativ och djup samverkan mellan kulturaktörer, näringsliv och myndigheter. Därtill krävs professionella mäklare som kan kommunicera med alla parter och metodiskt föra dem samman.

Genom att låta Sveriges främsta kulturmäklare, Kultur & Näringsliv och TILLT, etablera sig och verka parallellt i regionen, får vi erfarenhet och professionellt stöd i utvecklingen

Kultur & Näringsliv har ca 160 engagerade kulturaktörer, organisationer och företag som medlemmar och en gedigen erfarenhet av samverkan, kultursponsring, opinionsbildning etc. De är etablerade i Stockholm och Göteborg. Mer info: www.kulturochnaringsliv.se

TILLT arbetar med personal- och organisationsutveckling genom kultur på privata och offentliga arbetsplatser. De finns i Göteborg men verkar regionalt, nationellt och internationellt. TILLT har genomfört 80 årslånga och 100 korta projekt. Mer info: www.tillt.com

Genom organisationerna får länet en effektiv och täckande lösning då kultur- och näringslivet får tillgång till kompetens, erfarenhet, samarbetspartners och uppdragsgivare.

En etablering av TILLT och Kultur & Näringsliv i regionen ger starka strategiska fördelar vid en regionförstoring. Båda organisationerna är intresserade av att etablera sig i Kalmar län.

4. Kraftsamling Kultur & hälsa **Utvecklingsmedel**

Kulturen har naturliga förutsättningar att skapa positiva effekter inom länets hälso- och sjukvård. En stark koppling mellan kultur och hälsa ligger väl i linje med landstingets visioner och öppnar dörrar mellan två mycket centrala samhällsområden.

Genom att inledningsvis kartlägga och synliggöra alla kulturyttringar och kulturkostnader inom länets hälso- och sjukvård, fås en värdefull helhetsbild, möjlighet att växla upp kostnader på ett effektivt sätt och uppslag på lämpliga utvecklingsområden.

För att möjliggöra en seriös etablering av kulturen som ett hälsofrämjande redskap inom länets hälso- och sjukvård föreslås att landstinget därefter tar initiativ till en regional finansiell kraftsamling. Kapitalet nyttjas för att initiera och stimulera utvecklingen av innovativa sätt att koppla samman länets kulturinstitutioner och kulturaktörer med hälso- och sjukvården. Syftet är att utveckla metoder, modeller och redskap som kompletterar traditionell vård och rehabilitering och har egen ekonomisk bärkraft.

Utvecklingskapitalet anskaffas i samverkan med länets kommuner, Linnéuniversitetet, försäkringskassan, näringslivet, privata donatorer m fl. Även nationella och internationella (EU) resurser bör kunna påräknas för innovativa idéer.

Redskapet kompletteras med stimulerande insatser men anknytning till hälsa, vård och omsorg. Se vidare 8.2; Stimulerande redskap nr 13, 14, 22, 25, 26, 27, 28, 34.

5. Affärskunskap på alla länets kulturutbildningar **Utbildning**

Avgörande för den som vill livnära sig på ett konstnärligt yrke är att även behärska konsten att omsätta sitt konstnärskap i intäkter.

Det finns ett flertal kulturinriktade utbildningar på länets universitet, folkhögskolor, gymnasier och studieförbund. Många av dem saknar dock viktig undervisning i affärskunskap. Genom att införa ämnet på alla utbildningar, kulturinriktad eller inom "kreativa näringar", ges länets elever ett bättre utgångsläge på arbetsmarknaden.

6. Likvärdig tillgång till kulturinst för alla i länet **Styrdokument**

Genom det kommande ökade regionala ansvaret och den minskade statliga detaljstyrningen kommer kommunerna att få medverka och att få inflytande i fördelningen av de statliga medlen till läns-kulturen.

Skrivningarna av överenskommelser mellan Regionförbundet och länets kulturinstitutioner ska tydligt definiera länsuppdraget samt följas upp årligen.

7. Kartläggning av länets kreativa näringar **Faktainsamling**

”Kreativa näringar” definieras som de verksamheter där kultur, konst eller kreativitet är ett viktigt inslag i framställningen av produkter eller tjänster. Till de kreativa näringarna räknas bland andra arkitektur, design, reklam, film och foto, mode, utställningsverksamhet, turism, evenemang och kulturentreprenörer.

En förutsättning för det kommande arbetet med handlingsplaner är god kunskap om länets kreativa näringar. En kartläggning och analys av sektorn ska ske enligt en modell som möjliggör jämförelser med andra län.

- *Visar den kreativa näringens storlek, roll och betydelse för regionens utveckling*
- *Synliggör länets styrkor, svagheter och profilområden*
- *Möjliggör effektiv kommunikation med länets kreativa aktörer*
- *Utgör underlag för nätverks- och näringsutveckling samt marknadsföring*

8. Koordinera alla berörda styrdokument **Styrdokument**

Genom de kommande möjligheterna till regionalt självbestämmande över de statliga kulturmedlen ställs det krav på en genomgående linje i olika styrdokument från nationell till lokal nivå, via den regionala samordningen. Den regionala strategin *Kultur med nya ögon* utgör ett viktigt dokument i de kommande förhandlingarna med Kulturrådet.

För att få genomslag i utvecklingen ställs det krav på en synkronisering av *Kultur med nya ögon* gentemot andra förvaltningars styrdokument inom kommuner och region. Grundläggande mål och tankar som uttrycks i *Kultur med nya ögon* behöver koordineras och integreras i alla olika berörda interna, lokala och regionala styrdokument.

9. Skolkulturstrategi **Styrdokument**

Barn och ungdomars tillgång till kultur är grundlagskyddad och en förutsättning för att länet ska fortsätta att vara attraktivt att leva och verka i.

För att garantera våra skolbarn regelbundna kulturella upplevelser och möjlighet till eget skapande under hela skolgången, så föreslås en regional skolkulturstrategi. Genom en sådan kan samordningen mellan länets kulturaktörer och skolor säkerställas och utvecklas. Även de statliga medel som tillförs länet genom *Skapande skola* kan genom skolkulturstrategin tillvaratas på ett bra sätt.

Kalmar län kan bli först i Sverige med en konststartsövergripande skolkulturstrategi där barn och ungas rätt till de gemensamt ägda kulturinstitutionerna står i fokus.

10. Säkerställ fungerande transporter för barn och ungdomar **Avtal**

Länets kommuner och skolor utgör kulturinstitutionernas stora uppdragsgivare. En bra infrastruktur, som möjliggör för länets skolbarn att resa till de olika kulturinstitutionerna, är en av förutsättningarna för att verksamheten skall kunna bedrivas med barn från hela länet.

Befintligt avtal med KLT fungerar inte på ett tillfredsställande sätt. Antalet tillgängliga fria resor är för litet och det finns önskemål från skolorna om utökat antal besöksmål i hela länet. En överenskommelse krävs där alla parter delar synen på avtalets syfte och förutsättningar. Alternativa lösningar bör kartläggas.

11. Supportfunktion för länets kulturinstitutioner **Samordning**

Det är viktigt att alla de positiva effekter som kan skapas genom ett utvecklat samarbete mellan länets kulturinstitutioner tillvaratas på ett professionellt sätt.

En möjlighet är samla ett antal gemensamma supportfunktioner i en samägd och fristående uppdragsorganisation. På så sätt kan respektive institution koncentrera sin verksamhet till kärnverksamheten och samtidigt ha tillgång till den spetskompetens inom en rad områden som krävs för en konkurrenskraftig verksamhet. Supportfunktionen bör kunna dockas med kringliggande regioner då många kulturinstitutioner samarbetar över länsgränserna.

Exempel på verksamhetsområden:

- *Inköp: Varor, tjänster, försäkringar*
- *Upphandlingar: Gemensam med andra offentliga aktörer*
- *Försäljning av tjänster och kompetens till länets övriga kulturaktörer*
- *Kompetensförsörjning: Juridik, adm, ekonomi, projektledning, affärskunskap*
- *Uppdrag: Samarbetsprojekt, analyser, utvärdering, omvärldsbevakning*
- *Vidareutbildning: Ledarskap, affärskunskap*
- *Utveckling, marknadsföring och försäljning av kulturinstitutionernas utbud*

Förslaget utvecklas och analyseras i samråd mellan kulturinstitutionerna och regionförbundet

12. Globalt kunskapsforum **Internationell mötesplats**

I takt med att kulturens roll stärks i den internationella samhällsutvecklingen så ökar behovet av kunskap och erfarenhetsutbyte.

Genom att arrangera ett årligt internationellt forum där världens mest samhällsutvecklande kulturprojekt presenteras och utvärderas, kan länet inta rollen som internationell mötesplats för praktiskt beprövad kunskap och kompetens. Med mötesplatsen som grund kan regionen knyta kompetens, finansiella resurser och nätverk till länet, dess lärosäten och kulturaktörer.

Forumet bör initieras av regionens aktörer men genomförs med fördel i samverkan med nationella aktörer och EU samt andra nationella och internationella samarbetspartners.

13. ”Dags för Kultur med nya ögon ” **Avstampskampanj**

För att en grundläggande förstärkning av kulturens roll i den regionala utvecklingen skall ske, krävs att en bred attitydförändringsprocess kommer till stånd i länet.

Först måste frågan placeras högt upp i allmänhetens medvetande, vilket bäst sker genom en planerad, bred offentlig samhällsdebatt kring kulturen och dess potential.

Som start på utvecklingsprocessen *Kultur med nya ögon*, initieras och samordnas en regional avstampskampanj. För att ge önskad effekt måste kampanjen omfatta en mångfald insatser som gemensamma politiska upprop, samordnade debattinlägg, seminarier, kulturhändelser mm inom ett flertal olika samhällsområden.

7.2 Stimulerande redskap

Här ges exempel på olika stimulerande redskap som efterfrågas under processen av länets aktörer:

Positionering

14.	Kulturen integreras i "H län – Hälsolän"	LANDSTINGET
15.	Kultur integreras i länets "Folkhälsoplaner"	LANDSTINGET
16.	Kultur som del av värdegrund i organisationen	LANDSTINGET
17.	Checklistan Kulturvärdet	REGIONFÖRBUNDET
18.	"Pröva på dagar" för förstaklassare	KOMMUNERNA
19.	Systematisk kontakt med massmedier	REGIONFÖRBUNDET
20.	"100 sätt för en kommun att växa med kultur"	REGIONFÖRBUNDET
21.	Lokal Cultural Planning	KOMMUNERNA
22.	Lokal kulturprofilering	KOMMUNERNA

Ansvarig

Kunskap

23.	Uppdrag till länets kunskapscentra och kreativa nav	REGIONFÖRBUNDET
24.	Internetbaserad kulturkalender/databas	REGIONFÖRBUNDET
25.	Kulturspanare	REGIONFÖRBUNDET
26.	Kultur Rehab	LANDSTINGET
27.	Kultursköterskor	KOMMUNERNA
28.	Kultur som ämne i sköterskeutbildningen	LINNÉUNIVERSITETET
29.	Kultur som livskvalitet för demenssjuka	KOMMUNERNA
30.	Utveckling av innovativa skylt- och informationssystem	REGIONFÖRBUNDET
31.	Estetiska lärprocesser	BERÖRDA AKTÖRER
32.	Kompetensutveckling av lärare inom kulturområdet	BERÖRDA AKTÖRER
33.	Föreläsningspaket: "Kultur med nya ögon"	REGIONFÖRBUNDET
34.	Enskild universitetskurs: "Hur man sätter värde på kultur"	LINNÉUNIVERSITETET
35.	Studiecirkel: "Hur man sätter värde på kultur"	STUDIEFÖRBUNDEN
36.	Vidareutbildning: "Kulturell entreprenörskap"	ALMI
37.	Kulturfestival i äldrevården: "Borta bra men hemma bäst"	KOMMUNERNA
38.	Samordnade studiedagar	KOMMUNERNA

Ansvarig

Tillgångar

39.	Ambassadörskap	ALLA BERÖRDA
40.	Landstingets och kommunernas konstsamling	LANDSTINGET
41.	Prenumeration på Regionens goda exempel	REGIONFÖRBUNDET
42.	Kulturcheckar	REGIONFÖRBUNDET
43.	Tematiserade kulturstipendier	ALLA BERÖRDA
44.	Rekrytera kompetens och kulturentreprenörer	ALLA BERÖRDA
45.	Karta över länets kreativa och kulturella mötesplatser	REGIONFÖRBUNDET

Ansvarig

1+ 1 = 4

46.	Utveckling av arrangörsföreningar	KOMMUNERNA
47.	Kulturbygget – nätverk för kulturintresserade förvaltningschef	REGIONFÖRBUNDET
48.	Nätverk för länets kulturskolor	REGIONFÖRBUNDET
49.	Kommunala kontaktjänster för kulturinstitutionerna	KOMMUNERNA
50.	Kommunala kontaktpersoner för ungdomsinitiativ	KOMMUNERNA
51.	Samordning av internationella kulturkontakter	REGIONFÖRBUNDET

Framsynthet

52.	Kulturell tankesmedja	REGIONFÖRBUNDET
-----	-----------------------	-----------------

Positionering

14. Kulturen integreras i ”H län Hälsolän”Styrdokument

Landstinget eftersträvar ett hälsoperspektiv i all sin verksamhet. Visionen H-län – Hälsolänet genomsyras av en helhetssyn där regionens frisk- och sjukvård skall utgå från invånarnas egna förutsättningar och levnadsvillkor. Genom att integrera kulturen och dess effekter i visionen och implementera den i den dagliga verksamheten så uppnås en bättre helhetssyn.

15. Kultur integreras i länets ”Folkhälsoplaner” Styrdokument

Statens övergripande nationella folkhälsomål är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa hos hela befolkningen. Genom att integrera kulturen i länets folkhälsoplaner ger regionen folkhälsotanken ett större helhetsperspektiv. Integreringsarbetet samordnas med länets kulturinstitutioner och konsulenter tillvaratas.

16. Kultur som del av värdegrund i organisationen Modell

Landstinget efterfrågar modeller för hur kulturen som begrepp kan vävas in i organisationens värdegrund. Landstinget söker också modeller för om hur en finansiellt styrd organisation kan omvandlas till en mer värdegrundstyrd organisation. Genom att stimulera utvecklingen av sådana modeller kan länets landsting och kommuner bli bland de första i landet att även utgå från kulturella betingelser i sin långsiktiga utveckling.

Eftersom det bör finnas ett stort nationellt intresse att utveckla och testa denna typ av modeller, kan de utvecklas och implementeras i samverkan med nationella aktörer.

17. Checklistan Kulturvärdet Modell

Genom att betrakta alla samhällsprocesser ur ett kulturperspektiv öppnas möjligheten att forma ett samhälle med länets invånare i centrum. Parallellt med checklistor för ekonomisk, miljömässig och jämställd hållbarhet skapas en checklista för den kulturella aspekten. Listan ska peka på kulturella frågeställningar som bör beaktas i all samhällsutveckling och service.

18. ”Pröva på dagar” för förstaklassare Modell

Genom att alla länets kommuner årligen låter sina förstaklassare få stifta bekantskap med tre olika självvalda, kulturföreteelser i början av sin skolgång, så läggs grunden för en bred och positivt syn på kultur hos varje generation. För att skapa spänning och intresse så bör utbudet innefatta för barnen okända kulturupplevelser, gärna med lokal/regional koppling. Föräldrar, föreningar och skolan engageras för att erbjuda en fortsättning på intresset. Lärarna ges en möjlighet att stödja och följa upp barnets individuella kulturintresse

19. Systematisk kontakt med massmedier

Samordning

Ett effektivt sätt att långsiktigt stärka kulturens roll i samhället är att eftersträva en ökad massmedial bevakning av länets kulturtillgångar. Återkommande uppmärksamhet i internationella, nationella, regionala och lokala massmedier är det enda ekonomiskt hållbara och mest trovärdiga sättet att informera om och marknadsföra kulturella företeelser.

För detta krävs en regional funktion som systematiskt samlar in och sprider fakta om aktuella kulturföreteelser samt löpande mäter den massmediala uppmärksamheten. Det finns också ett stort behov av ett fördjupat samarbete med regionala medier kring problemet att ingen av länets tidningar är regionalt täckande. Information om norr når sällan syd och vice versa.

20. "100 sätt för en kommun att växa med kultur"

Trycksak/hemsida

För att stimulera arbetet med att integrera ett kulturperspektiv i regionens olika kommunala förvaltningar, produceras och sprids en enkel, inspirerande handbok och hemsida med konkreta nationella och internationella lyckade exempel och modeller på hur det kan gå till.

21. Lokal "Cultural Planning"

Samordning

Cultural Planning är en engelsk modell för hur man använder kulturella resurser i en samordnad utveckling av kommuner, regioner eller länder. För de kommuner i länet som vill arbeta efter modellen finns ett flertal synergieffekter att uppnå genom en regional samordning. Det finns ett svenskt nätverk för de aktörer som använder metoden.

22. Lokal kulturprofilering

Samordning

För att synliggöra regionens kulturella mångfald och profil kan varje kommun lyfta fram sin egna kulturella identitet och unicitet på olika innovativa sätt. En regional samordning bör ske för att tillvarata synergieffekter och säkerställa en hög kvalitet.

Befintliga exempel: Rondeller med glaskonstverk (Nybro), alvarsmark (Färjestaden) och småländsk hage (Vimmerby)

Kunskap

23. Uppdrag till länets kunskapscentra och kreativa nav

Styrdok

Länets kulturella kunskapscentra och kreativa nav spelar en viktig roll i arbetet att stärka konkurrenskraften hos regionens kulturaktörer. Där återfinns kulturinstitutionerna, arkiven, konsulenterna, biblioteken, folkhögskolorna, studieförbunden m.fl. Inom kartläggningen av de kreativa näringarna (se 8.1) kommer även att dessa platser att identifieras.

Genom att erbjuda de mest lämpade regionala uppdrag att sprida kunskap om sitt spetsområde till länets berörda aktörer, stärks den individuella, lokala och regionala konkurrenskraften. Länets centra ges i sin tur bättre möjlighet att bevara och utveckla sin spetskompetens.

24. Internetbaserad kulturkalender/databas

Funktion

För att kommunicera regionens omfattande kulturutbud till invånare, besökare och möjliga inflyttare, krävs en attraktiv internetbaserad "kulturkalender". För att uppnå det krävs en metod för att samla in omfattande information om länets kulturaktiviteter och ett distributionssystem som kan nå intresserade målgrupper. Lämpligast lösning återfinns via en förstudie.

25. Kulturspanare

Funktion

Det är bland ungdomars subkulturer som morgondagens kultur utvecklas. För att garantera ett konstant ungdomsperspektiv i länets utvecklingsarbete, behövs en person som löpande agerar känslspröt, bevaka trender och subkulturer samt sammanför ungdomar och deras nätverk med länets kulturaktörer. Personen kan verka genom befintliga communities (mötesplatser på nätet) där länets ungdomar möts eller genom att utveckla en egen. Insamlad fakta utvärderas, sammanfattas och sprids regelbundet.

26. Kultur Rehab

Funktion

Intresset för kulturens hälsofrämjande roll växer snabbt och företeelser som ”Kultur på recept” är en realitet. Jämför med Grön Rehab är en etablerad behandlingsform.

Kalmar län har goda möjligheter att bli först med att initiera, forma och utveckla en modell för hur Kultur Rehab kan bedrivas. Utvecklingen sker lämpligen i samverkan mellan länets kulturinstitutioner, arbetsförmedling, försäkringskassa och näringslivsorganisationer.

Nationell delfinansiering för utveckling och pilotprojekt söks i kraft av dess nationella värde.

27. Kultursköterskor

Funktion

Kulturens positiva effekter på vår hälsa är väl känd, men processen att etablera kultur som en erkänd vårdform kommer att ta lång tid. Ett konkret sätt att starta denna process regionalt, är att inom uppdraget för hälsokoordinatorer även ta med kultur som friskvård. Likaså kan det arbetas in på länets och kommunernas vård- och omsorgsenheter.

Sköterskorna uppdrag blir att genom information och rådgivning stimulera patienter till ökad egen aktivitet och deltagande i kultur parallellt med den ordinarie vårdprocessen.

28. Kultur som ämne i sköterskeutbildningen

Metod

För att nå en långsiktig och systematisk kunskap av kulturens positiva effekter i länets omsorg, hälso- och sjukvård krävs fundamentala insatser. Genom att lyfta in kultur som eget ämne i länets sköterskeutbildningar byggs kunskapen upp om kulturens goda verkan på hälsa och läkande effekt.

29. Kultur som livskvalitet för demenssjuka

Funktion

Kultur och konstens starka intryck på oss människor är speciellt tydlig inom demensvården. Trots svår demens kan många patienter minnas barndomens musik, sånger, sagor, bilder, äldre föremål och boendemiljöer.

Demenstillstånd är ett starkt ökande problem inom vården. Genom att utveckla kulturen som behandlingsmetod kan livskvaliteten för de demenssjuka höjas och värdefull kunskap, erfarenhet och kompetens knyts till länet. Utvecklingen av kultur som behandlingsmetod bör knyts till universitetet och forskningen. Länets kulturinstitutioner är lämpliga samarbetspartners.

30. Utveckling av innovativa skylt- och informationssystem

Modell

För att erbjuda en hög tillgänglighet till länets alla materiella och immateriella kulturföreteelser krävs ett samordnat och innovativt skylt- och informationssystem.

Resurser bör anslås för att i samarbete med nationella och internationella aktörer utveckla informationssystem som fungerar oavsett funktionshinder, ålder, kulturell bakgrund eller språk

31. Estetiska lärprocesser **Modell**

Stödja kunskapsuppbyggnad, samordning och utveckling av enskilda och lokala initiativ inom estetiska lärprocesser i länets grundskolor. Medverka till samverkan mellan lärarutbildning, Linnéuniversitetet och länskulturen för att koppla ihop teori och praktik samt öppna intresset för forskningen.

32. Kompetensutveckling av lärare inom kulturområdet **Modell**

För att nå en långsiktig och systematisk tillvaratagande av kulturens positiva effekter i länets utbildningsväsende krävs förändring i lärarutbildningen.

Genom att föra in kulturen i länets lärarutbildningar och vidareutbilda länets lärarkår inom kulturområdet generellt och estetiska lärprocesser specifikt så intar regionen en stark nationell position. Insatsen sker i samarbete mellan Linnéuniversitetets lärarutbildning, länets grundskolor och gymnasieskolan samt länskulturens institutioner.

33. Föreläsningsspaket: "Kultur med nya ögon" **Utbildning**

Under utvecklingsprocessen finns det ett löpande behov av att förse olika målgrupper med grundfakta om kulturens roll i samhällsutvecklingen och om *Kultur med nya ögon*. Genom att utveckla en "nyckelfärdig" föreläsning och knyta ett antal inspirerande föreläsare till processen, kan behovet tillgodoses på ett rationellt och konsekvent sätt.

34. Enskild universitetskurs: "Hur man sätter värde på kultur" **Utbildn**

Ett övergripande problem i kultursektorn är svårigheten att värdesätta kulturellt utövande på ett professionellt sätt. Åsikten att kultur inte får kosta är cementerad.

Genom att erbjuda universitetskurser i att prissätta kulturella tjänster, så underlättar vi för kulturentreprenörer att få skälig ersättning för sitt utövande. I ett långsiktigt perspektiv innebär det ett minskat behov av offentlig medfinansiering till länets kulturevenemang

35. Studiecirklar: "Hur man sätter värde på kultur" **Studiecirklar**

Kalmar län har ett rikt föreningsliv. Majoriteten av föreningarna drivs ideellt och finansieras till stor del av offentliga anslag och privata gåvor. Samtidigt äger många av föreningarna höga kultur- och naturvärden som sällan omsätts i intäkter. En studiecirkel på ämnet "Hur man sätter värde på kultur" ökar kunskapen hos en länets föreningar. Insatsen bör genomföras i samverkan med kommunernas näringslivskontor

36. "Kulturell entreprenörskap" **Vidareutbildning**

Många aktörer i länet har behov av ökad kunskap om kulturell entreprenörskap. Regionens och kommunernas offentligt drivna näringslivsorgan spelar en strategiskt viktig roll i arbetet med att skapa bättre affärsmässiga förutsättningar för regionens professionella kulturutövare.

För att kulturaktörerna skall kunna utveckla den lokala och regionala kulturnäringsen så krävs en vidareutbildning om branschens potential, förutsättningar och unicitet. ALMI har en central roll i länets näringslivsutveckling och är en lämplig kunskapsförmedlare och arrangör.

37. Kulturfestival i äldreården: "Borta bra men hemma bäst" **Aktivitet**

Inom äldreomsorgen är det ett allmänt problem att de kulturaktiviteter som arrangeras på kommunernas äldreboende sällan nyttjas av de allt fler äldre som vårdas i sina hem.

Göteborg arrangeras kulturfestivalen "KulTur i Centrum" då äldre hemmaboende ges möjlighet att önska en valfri kulturupplevelse i hemmet. Personal, frivilliga konstnärer, kulturarbetare och privatpersoner genomför önskemålen under en tvåveckorsperiod.

Genom att utveckla en liknande aktivitet i länets kommuner tas ett viktigt steg mot målet att kulturella upplevelser skall vara tillgängliga för alla länets invånare. Tillsammans med personalen spelar länets kulturinstitutioner, konsulenter och kulturarbetare en viktig roll.

38. Samordnade studiedagar

Samordning

I takt med att samhället blir mer mångkulturellt är det väsentligt att offentligheten möjliggör för så många som möjligt att utöva sin kultur. Skolans s.k. studiedagar schemaläggs av varje rektorsområde. Om skolorna samordnat förlägger sina studiedagar i samband med andra kulturers högtidsdagar, ges barn från dessa kulturer möjlighet att fira sina egna högtidsdagar.

Insatsen kräver även en samordning av länets skol- och kollektivtrafik

Tillgångar

39. Ambassadörskap

Styrdokument

I Kalmar län arrangerar offentliga aktörer ett stort antal möten, seminarier etc. Genom att systematiskt bjuda in länets kulturinstitutioner, organisationer, konsulenter och fristående kulturaktörer att kort presentera sig och sin verksamhet vid dessa möten så uppnås ett flertal positiva effekter. Kulturens värde påvisas, deltagarnas kunskap växer och kulturaktörer ges värdefull uppmärksamhet. Varje offentlig aktör bör göra en intern kartläggning av lämpliga tillfällen för ambassadörskapet. Även lämplig när representativa besök görs utanför länet.

40. Landstingets och kommunernas konstsamlingar

Styrdokument

Landstingets och kommunernas konstsamlingar omfattar ett stort antal konstverk. Många av dem är utlånade till offentliga miljöer i regionen, övriga förvaras i lager.

Samlingarna speglar regionens konstliv och utgör en intressant tillgång i utvecklingsarbetet. Bruket och förnyelsen av samlingarna bör därför ses över i ett vidare perspektiv.

41. Prenumeration på Regionens goda exempel

Funktion

Utvecklingsarbetet Kultur med nya ögon ska vara långsiktigt och syfta till att stimulera regionens aktörer till innovativt tänkande, ökad insikt och utvecklad attityd. De goda exempel som finns och som utvecklas i regionen under processen utgör en viktig inspirationskälla och bör synliggöras löpande.

Genom en nätbaserad prenumerationsfunktion kan intresserade aktörer erbjudas inspiration och kunskap.

42. Kulturcheckar

Utvecklingsmedel

För att stimulera regionens näringsliv att integrera mer kultur i sin verksamhet och tillvarata etablerade och nya kulturyttringar så bör länets företag erbjudas möjligheten att ansöka om Kulturcheckar. Checkarna ska ge möjlighet att köpa utvecklande tjänster av länets kreativa näringar och kulturaktörer till ett subventionerat pris vid egen ekonomisk insats. Ger ökad samverkan mellan regionens kultur- och näringsliv.

43. Tematiserade kulturstipendier

Utvecklingsmedel

För att synliggöra och stödja länets mål att stärka kulturens roll i samhällsutvecklingen så föreslås en frivillig tematisk samordning av länets kulturstipendier.

Inom ramen för befintliga eller nya stipendier kan en innovativ utveckling mellan kultur och ett samhällsområde stimuleras och uppmärksammas. Exempel: Utövande av konstnärskap inom hälsa & sjukvård.

44. Rekrytera kompetens och kulturentreprenörer **Rekrytering**

Kreativ livsmiljö är en viktig framgångsfaktor för regioner som vill attrahera fler kulturentreprenörer och spetskompetens. Kalmar län har höga kultur- och naturvärden och goda förutsättningar att erbjuda kreativa miljöer. Genom att länets aktörer konsekvent synliggör dessa värden vid all rekrytering av inflyttare och personal, oavsett yrke, stimuleras inflyttning och det skapas en attraktiv omvärldsbild och självkänslan stärks hos invånarna.

45. Karta över länets kreativa och kulturella mötesplatser **Trycksak**

Existensen av kreativa och kulturella mötesplatser och arenor är avgörande för regionens kulturella utveckling. För många är dock begreppen för abstrakta och svårförståliga. En fysisk karta med regionens och angränsandens kreativa mötesplatser och arenor skulle väcka regional, nationell och internationell uppmärksamhet och marknadsföra regionens potential för entreprenörer och kulturaktörer i omvärlden.

Kartan bör även visa de industriarvsmiljöer som är lämpliga att driva verksamhet i. Kartan kan användas vid profilering, rekrytering, inflyttarservice, marknadsföring etc.

1 + 1 = 4

46. Utveckling av arrangörsföreningar **Mötesplats**

Länets arrangörsföreningar spelar en viktig roll i det lokala kulturlivet och i kontakten med länets kulturinstitutioner. För att skapa fler kulturevenemang bör arrangörsföreningarna ges möjlighet till fortbildning och erfarenhetsutbyte. Det behövs också fler aktiva arrangörsföreningar i länet. Länets kulturinstitutioner och konsulenter arbetar idag aktivt med frågan men det krävs mer insatser. Utöver stöd till deras arbete kan en central stödfunktion inrättas och samarbetet med t.ex. länets studieförbund utvecklas

47. Kulturbygget - nätverk för kulturints, kulturschefer **Mötesplats**

Länets kommunala förvaltningschefer har ett stort ansvar för att kulturens potential tas tillvara i deras förvaltningsområden och att den nationella aspektpolitiken förverkligas på lokal nivå.

Uppgiften kräver kunskap, intresse och personlig övertygelse. För att stimulera och stödja dem bjuds de in i nätverket Kulturbygget som Regionförbundet skapat för kommunernas kulturansvariga, institutionscheferna och kulturkonsulenterna. Koppling bör också göras till motsvarande nätverk på nationell och internationell nivå.

48. Nätverk för länets kulturskolor **Mötesplats**

Länets kommunala kulturskolor spelar en viktig roll för utvecklingen av ett kreativt samhälle. Inom deras ramar kan barn och ungdomar utveckla sin kreativitet och sitt konstnärskap.

Genom organiserad samverkan skolorna emellan öppnas möjligheter till kompetensutbyte, samordnade inköp och lärartjänster, minskade avgifter och ökade kontakter med länets kulturaktörer. Koppling bör även göras till det nationella nätverket för kulturskolor

49. Kommunala kontakttjänster för kulturinstitutionerna **Funktion**

För att underlätta och utveckla kommunernas efterfrågan av kulturinstitutionernas tjänster bör en centralt placerad kontakttjänst utses i varje kommun. Uppgiften är att från lokala behov

och institutionernas kompetens och utbud, knyta ihop olika förvaltningar med lämpliga kulturinstitutioner. Ett innovativt sätt att praktiskt koppla ihop kultur och hälsa vore att knyta kommunernas folkhälsosamordnare till uppdraget.

50. Kommunala kontaktpersoner för ungdomsinitiativ **Funktion**

Det är viktigt att aktivt stimulera barn, ungdomar och unga vuxna till engagemang och egna kulturella initiativ. Inte minst de som aktivt väljer att bo kvar i hembygden. Genom att utse en kontaktperson i varje kommun med uppdrag att bistå och vägleda ungdomar i de samhällskontakter som krävs, så förebyggs tre vanliga skäl till missnöje:

- Oförstående bemötande från tjänstemän
- Svårighet att hitta i den offentliga byråkratin
- Okunskap om samhällets resurser och begränsningar

Funktionen bör vara väl insatt i kommunens skol-, näringslivs- och kulturverksamhet

51. Samordning av internationella kulturkontakter **Samordning**

Ett rikt internationellt kulturutbyte stimulerar utvecklingen inom andra samhällsområden. Vårt län ges möjlighet till många internationella kulturutbyten via ett stort antal vänorter, kontakter i Östersjöregionen och individuella engagemang utomlands. Genom en regional resurs och samordnare kan kommunerna och regionen ges bättre förutsättning att planera, genomföra, tillgodogöra och utvärdera internationella utbyten.

Framsynthet

52. Kulturell tankesmedja **Mötesplats**

Genom att initiera och stödja en kulturinriktad tankesmedja i länet skapas ett dynamiskt forum för kulturdebatt, nytänkande och utveckling. Tankesmedjan bör vara fristående, politisk obunden och ha nationell och internationell koppling.

B. Fakta och process

Utvecklingsstrategin *Kultur med nya ögon* grundar sig på ett omfattande beslutsunderlag. Här presenteras ett urval av de fakta och underlag som samlats in samt hur processen har gått till.

Vår omvärld

Kunskap om vår omvärld och oss själva är en förutsättning för att *Kultur med nya ögon* skall bli framgångsrik. Här följer en sammanfattning av det nuläge som förslaget utgår från.

8.1 Globalt

Globala faktorer att beakta:

- Konkurrensen om arbeten, företag, invånare och besökare ökar mellan världsdelar, länder och regioner – landets kultur är ofta ett viktigt konkurrensmedel
- Kulturfrågan står högt på världens agenda. På årliga World Culture Economic Forum i New Orleans i USA deltog 2009 över 40 länder. Vid 2008 års forum var Kalmar län med Hultsfredsfestivalen som enda svensk region inbjudna som förebild.
- Forskning bekräftar att en stark nationell särprägel skapar tillväxt, attraktivitet och starkare konkurrenskraft. Ett rikt kulturliv ger bättre självkänsla, stolthet och en stark besöksnäring. Exempel: Frankrike.
- I Europa minskar antalet jobb i den traditionella industrin och ökar i kreativa näringar.

- Allt fler av Europas tunga industriregioner sätter fokus på sin kultur. Kulturhuvudstaden Ruhr 2010 är ett tydligt exempel, Manchester en annan.
- Cultural Planning och andra kulturella utvecklingsmetoder blir vanligare

8.2 Nationellt

Nationella faktorer att beakta:

- Sverige utvecklar en ny nationell kulturpolitik, vilket sätter fokus på kulturfrågorna och en förnyad politisk kulturdebatt
- Regeringens kulturpolitiska proposition föreslår en utvecklad aspektpolitik där kulturens värden skall tillvaratas inom fler och nya politikområden. Regionerna föreslås få ett större ansvar för kulturfrågor och fördelningen av statens resurser genom s.k ”portföljmodell”. Förhandling om resurser sker då mellan varje region och staten. De 4-5 första regionerna planeras starta 2011. Kalmar län eftersträvar att bli en av dessa.
- Samarbete mellan kulturdepartementet och andra departement utvecklas.
- Runt om i Sverige utvecklas samhällets och näringslivets syn på kulturen och dess roller
- Det finns allt fler goda exemplen på regioner och orter i Sverige där kulturen skapar tillväxt. Exempel: Västra Götalandsregionen, Gotland, Kiruna, Vara, Ystad
- Antalet nationella kulturentreprenörer växer. Samarbetet mellan dem och offentliga kulturaktörer ökar. T.ex. 2 Entertain AB inom teater och underhållning och Strömma AB inom besöksnäringen

8.3 Regionalt

Regionala faktorer att beakta:

- I Kalmar län finns politisk enighet att stärka kulturens roll i den regionala utvecklingen
- Länet har mycket goda förutsättningar att utvecklas genom kulturtillgångarna. Men för att nå långsiktig framgång krävs en uppdaterad och bredare syn på kultur samt insikt om kulturens potential bland länets beslutsfattare, kulturaktörer, näringsliv och invånare.
- Länet har rika och i många fall unika kulturtillgångar samt kunskap, kompetens, erfarenhet och lång tradition att vårda dem. Men bas för dem att utveckla saknas.
- Länet har kulturinstitutioner med nationellt och internationellt intressanta profilområden som samverkar sinsemellan och har starka nätverk i kringliggande regioner
- Länet har ett universitet med inriktning och forskning på bl.a. kreativa näringar, turism och kulturens ekonomiska betydelse i samhällets utveckling.
- Länet har kulturtillgångar i form av en levande kulturhistoria, ett starkt agrart kulturarv samt ett rikt industriarv med glas-, sten-, järn-, slöjd- och träriken
- Länet har många kultur- & industrimiljöer med potential att bli kreativa mötesplatser
- Länet har många besökare som var och en är en kulturell resurs och potentiell inflyttare.
- Länet har minst 100 goda exempel i regionen där kulturen skapar växtkraft och attraktivitet. Vi behöver bara synliggöra dem.
- Regionen ska forma en regional avsiktsförklaring tillsammans med Kulturrådet
- Regionen söker en tidig ”portföljförhandling” med regeringen kring statens kulturmedel.
- Genom *Kultur med nya ögon* har kommuner och landsting en övergripande strategi och de redskap som krävs för att på regional och lokal nivå kunna tillvarata kulturens tillväxt- och attraktionskraft.

- Parallellt pågår även arbeten med att forma regionala strategier för konst, scenkonst och skolkultur. Avsikten är att de skall komplettera *Kultur med nya ögon*. Behov finns även av en kulturarvsstrategi.

8.4 Lokalt

Lokala faktorer att beakta:

- Intresset för kulturens roller i samhällsutvecklingen och insikten om dess potential, är ojämn bland länets kommuner. I cirka 1/3 av kommunerna har man med framgång startat lokala processer för att ta tillvara på kulturen bättre i sitt utvecklingsarbete. Ungefär 1/3 av kommunerna är mogna att inleda processen. Hos 1/3 av kommunerna krävs mer förberedelser innan arbetet kan starta på allvar.
- Kommunerna skiljer sig organisatoriskt. De flesta har en traditionell kultur- och fritidsförvaltning. Ett fåtal har placerat kulturen i en bildningsförvaltning. Flera har valt eller planerar att lägga kulturen direkt under kommunledningen
- Med ett undantag, Hultsfred, så saknar alla kommuner organisatoriska kopplingar mellan kultur och näringslivsrelaterade frågor
- Eftersom kultur inte anses tillhör samhällets kärnvärden, så är den sällan politiskt prioriterad – särskilt inte i en lågkonjunktur
- Genom processen *Kultur med nya ögon* och dess styrgrupp har samtliga kommuner i länet haft möjlighet att påbörja och forma en parallell, lokal utvecklingsprocess, påverka den regionala utvecklingsstrategin och dra nytta av de resurser som den tillhandahållit.

Processen

9.1 Kulturhuvudstad 2014

Kultur med nya ögon har sin utgångspunkt i den process som hölls i regionen i samband med frågan om Kalmar län skulle kandidera som europeisk kulturhuvudstad år 2014. Processen gav ett ökat intresse för och fördjupad kunskap om regionens kulturtillgångar och potential. Dessutom skapade den en nyttig kulturdebatt i länet som lyfte kulturens politiska position.

9.2 Uppdragen

När det politiska beslutet togs att inte kandidera till K14 fanns det ändå en bred regional politisk vilja att lyfta fram och bättre tillvarata kulturens roll och status i regionen.

Regionförbundets styrelse gav därför vintern -09 sitt kansli i uppdrag att upprätta en strategi för att stärka kulturens roll i den regionala utvecklingen med ledorden *tillväxt* och *attraktivitet*

De fick även uppdraget att se över den långsiktiga finansieringen av länets kulturinstitutioner

9.3 Kriterier

Styrelsen ställde krav på att ett antal faktorer beaktades vid utformandet av förslaget:

- Förslaget skall vara väl politiskt förankrat i hela länet
- Förslaget skall vara hållbart, tydligt, effektivt och mätbart

Utöver dessa kriterier har *Kultur med nya ögon* s styrgrupp beslutat att förslaget även skall omfatta de delar som krävs för att det skall vara direkt genomförbart. Förutom vision, mål, utvecklingsområden och strategier så kompletteras därför förslaget med tänkbara redskap.

9.4 Styrgrupp

För att uppnå ett brett politisk engagemang och en politisk förankring av förslaget så tillsattes en styrgrupp. Varje kommun och landstinget valde sina representanter, en del även ersättare

Huvudman	Ordinarie	Ersättare
Landstinget	<i>Yvonne Hagberg (S)</i>	<i>Anders Henriksson (S)</i>
	<i>Christer Jonsson (C)</i>	<i>Pierre Edström (FP)</i>
Västervik	<i>Hans Ellervik (VDM)</i>	<i>Ulf Jonsson (S)</i>
Vimmerby	<i>Thomas Pettersson (M)</i>	<i>Annika Carlson (M)</i>
Torsås	<i>Christina Lönnqvist (S)</i>	<i>Irma Folkesson (C)</i>
Oskarshamn	<i>Sven-Åke Johansson (S)</i>	
Nybro	<i>Evy Annér (S)</i>	<i>Torgny Frööjdh (M)</i>
Mönsterås	<i>Katarina Johansson (C)</i>	
Mörbylånga	<i>Eva Paradis (M)</i>	<i>Kjell Helgesson (C)</i>
Kalmar	<i>Birgitta Elfström (S)</i>	
	<i>Kajsa Hedin (M)</i>	
Högsby	<i>Birgitta Ryner (FP)</i>	
Hultsfred	<i>Jonny Bengtsson (S)</i>	
Emmaboda	<i>Jan-Olof Jäghagen (S)</i>	<i>Emma Hansson-Nordlander (M)</i>
Borgholm	<i>Maria Lindmark (MP)</i>	<i>Inger Sundbom (S)</i>

I Torsås, Mörbylånga och Vimmerby övertogs ansvaret av valda ersättare under processen.

9.5 Ledningsgrupp

Regionförbundets styrelse utsåg en ledningsgrupp att med ansvar att genomföra processen.

Ordförande	<i>Lisbeth Lennartsson (C), Regionförbundet</i>
Kulturrapportör	<i>Karin Helmersson (C), Regionförbundet</i>
Kulturrapportör	<i>Tommy Ejnarsson (V), Regionförbundet</i>
Projektledare	<i>Maria Agestam, områdesansvarig Kultur & design, Regionförbundet</i>
Projektsekreterare	<i>Claes Brunius, utvecklingskonsult</i>

9.6 Processen

Processen att ta fram förslaget utgör en inledningen av utvecklingsarbetet. Den har genomförts under en 14 månader lång tidsperiod:

Fas	Innehåll	Tid
1. Förberedelser	<i>Förankring, politiskt beslut, forma processen</i>	0812-0902
2. Kartläggning	<i>Omvärldsanalys, regional/lokal behovsinventering</i>	0902-0906
3. Idéutveckling	<i>Inspirationsdag, seminarier, utvecklingsområden</i>	0908-0910
4. Avstämning	<i>Lokala / regionala dialoger</i>	0910-0911
5. Sammanställning	<i>Förslag till utvecklingsplan</i>	0911-0912
6. Justering	<i>Förslag till lednings- och styrgrupp, justeringar</i>	1002
7. Förslag	<i>Förslag presenteras för regionförbundets styrelse</i>	1003
8. Beslut	<i>Politiskt beslut</i>	1003
9. Förberedelse	<i>Fördjupad förberedelse av föreslagna insatser</i>	1004-
10. Genomförande	<i>Utvecklingsplanen inleds</i>	1008-

9.7 Faktainsamling

Under processen samlades en avsevärd mängd kunskap, erfarenhet, åsikter, önskemål och förslag in. Ett stort antal möten och evenemang hölls med berörda aktörer. Exempel:

Styrgrupp och ledningsgrupp

- Möte med/besök hos länets kulturinstitutioner och kulturkonsulenter
Länsmuseet, Konstmuseet, Byteatern, Länsmusiken, teater-, hemslojds-, filmkonsulenter
- Styrgruppsmöten
*Möten/studiebesök: Pukeberg Designcentrum, Ölands Folkhögskola, Virserums Konsthall, Mejeriet (Västervik), Stage 4You (Torsås) och Tegelbruket (Högsby).
Presentationer: Memphis-manifestet Agenda 21 för Kultur, Ung Kultur Möts och LUPP*
- Studieresa, Västra Götaland och Göteborg
Studiebesök/samtal: Gunnebo Slott & Trädgårdar, TILLT (fd Skådebanan), Göteborg & Co, Kultur & Näringsliv, Kultur i Väst, Brew House, Gudagott / Slow Food
- Inspirationskonferens, Kosta
*Deltagare: Ca 80 personer (offentliga aktörer, företag och föreningar)
Föreläsare: Torsten Jansson, New Wave Group, Manfred Dammeyer, Ruhr 2010, Lotta Lamke, Kalmar läns museum, Johan Hellström, Hotell Furillen, Gotland, Christina Björklund, TILLT Göteborg samt Pernilla Warberg, Kultur och Näringsliv, Göteborg*
- Seminarium Kultur & Hälsa, Soppscenen, Kalmar Teater, Kalmar
*Deltagare: Ca 60 personer (kultur, offentlighet, näringsliv, skola)
Föreläsare: Professor Gunnar Bjursell, Göteborgs Universitet, Kultur & Hälsa.*
- Seminarium Kultur & Näringsliv, Högskolan i Kalmar
*Deltagare: Ca 30 personer (kultur, offentlighet, näringsliv, skola)
Föreläsare: Organisationerna TILLT och Kultur & Näringsliv*

Ledningsgruppen

- Avstampsmöten (våren 2009)
*Innehåll: Lokala förutsättningar? Vilka redskap krävs för utveckla kulturens roll?
Möten: Samtliga kommuner, landstinget, kulturinstitutionerna, ALMI, högskolan, kyrkan, länsstyrelsen, pensionärsorganisationer, bildningsförbunden, folkhögskolorna.*
- Avstämningsmöten (hösten 2009)
*Innehåll: Avstämning av den lokala processen och tänkta utvecklingsområden
Möten: Samtliga kommuner, landstinget, kulturinstitutionerna, konsulenterna, ALMI, Högskolan, länsstyrelse, integrationsmöte, elevrådsmöte.*
- Samtal med enskilda aktörer: Astrid Lindgrens Värld, Astrid Lindgrens Hembygd, Rock City, Stage 4 You, invandrarföreträdare samt ungdomar från Kalmars gymnasieskolor
- Samtal med Kulturrådet kring avsiktsförhandling/portföljmodell

9.8 Lokala processer

Avsikten med den omfattande utvecklingsprocessen har varit att ge samtliga kommuner och landstinget en möjlighet att starta och driva parallella lokala processer kring kulturens roll. Ett antal insatser har gjorts för att stärka denna avsikt:

- En styrgrupp med utvalda politiker från varje kommun och landstinget har kunnat följa processen Kultur med nya ögon och aktivt deltagit i utformningen av vision, mål, utvecklingsområden, strategier, redskap mm..
- Varje styrgruppsmedlem har ansvarat för den parallella lokala processen i sin kommun. Man har bjudit in personer till avstamps- och avstämningsmötena med ledningsgruppen, anordnat möten med kommunala förvaltningar i den egna kommunen, föreningar och företag samt lagt upp det lokala arbetet mellan mötena.
- Ledningsgruppen har diskuterat samma tre frågeställningar med alla kommuner; Vilka lokala förutsättningar råder för kulturen idag? Vad behöver ändras för att stärka kulturens lokala roll? och Vilka redskap krävs för att det skall kunna se?
- Styrgruppen har anmodats koppla så många förvaltningsområden som möjligt till den lokala processen och att eftersträva en bred politisk lokal förankring. Man har genom ett brett engagemang, åsikter och önskemål kunnat påverka strategiarbetet och kan på så sätt dra så stor lokal nytta av den som möjligt i framtiden.
- Ledningsgruppen har haft kompletterande möten med en del kommuner och på andra sätt varit styrgruppsmedlemmarna behjälpliga i de lokala processerna.
- De lokala processerna har varierat avsevärt i omfattning, styrka och inriktning
- I bl.a. Kalmar och Västervik pågick framgångsrika processer när *Kultur med nya ögon* startades. Man anpassar sig nu på olika sätt till det regionala utvecklingsarbetet.
- I andra kommuner som Borgholm, Emmaboda och Nybro står kulturen relativt högt på den politiska dagordningen. Den lokala processen har varit levande och engagemanget i det regionala arbetet stort.
- I resterande kommuner och hos övriga berörda aktörer har den regionala processen *Kultur med nya ögon* främst varit ett redskap inför kommande förändringsprocesser.

Bilaga A

4.2 Kvantitativa mål

De kvantitativa målens motiv, mätbarhet, utgångsvärden och storlek förklaras nedan:

Mål: Tre av fyra svenskar skall känna till tio kulturföreteelser i Kalmar län

Motiv	<i>Kalmar län har Sveriges största koncentration av välkända kulturella varumärken utanför storstäderna. Den höga kännedom är avgörande för att omvärldens bild av Kalmar län som en kulturrik region skall behållas och stärkas.</i>
Mätbarhet	<i>Kännedomen mäts i den regelbundna nationella positions- & attitydunder sökning om Kalmar län som regionförbundet genomför (2000, -04 och -08).</i>
Utgångsvärde	<i>Åtta av länets kulturella besöksmål och arrangemang är kända av över 75 % av Sveriges befolkning mellan 15 och 74 år: Hultsfredsfestivalen (98 %), Astrid Lindgrens Värld (98%), Solliden (95%), Borgholms Slott (93%), Glasriket (91%), Kalmar Slott (91%), Victoriadagen (84%) och Ölands Djurpark (81%)</i>
Mål	<i>En hög nationell kännedom om ytterligare två kulturella företeelser är rimligt. Ett flertal enskilda varumärken och kulturpersonligheter i länet har potentialen</i>

Mål: Alla sjuåringar i länet skall få prova på minst tre nya kulturyttringar

Motiv	<i>För att långsiktigt stärka invånarnas intresse för kultur krävs att länets barn tidigt får en inspirerande, stimulerande kontakt med olika kulturupplevelser.</i>
Mätbarhet	<i>Länets grundskolor tillfrågas om raden av måluppfyllelse</i>
Utgångsvärde	<i>Idag ger enbart ett fåtal av länets kommuner sina sjuåringar möjligheten att prova på olika kulturföreteelser i organiserad form. (Ex: Torsås)</i>
Mål	<i>Genom samverkan och en genomförandemodell så är det rimligt att alla länets sjuåringar oavsett bostadsort skall ges samma grundläggande förutsättningar</i>

Mål: Föreningarnas utvecklingskraft skall öka genom höjd självfinansiering i snitt X %.

Motiv	<i>Ökade privata intäkter är en förutsättning för att länets rika föreningsliv skall kunna bevaras och utvecklas i framtiden.</i>
Mätbarhet	<i>En referensgrupp med tio representativa ideella föreningar runt om i länet bjuds in att delta i utvärderingsarbetet. Lämpliga mätetal fastställs.</i>
Utgångsvärde	<i>Föreningarnas befintliga självfinansiering mäts och utgör utgångsvärde</i>
Mål	<i>En avsevärd GENOMSNITTLIG ökning måste anses rimlig då föreningarnas GENOMSNITTLIGA utgångsvärde erfarenhetsmässigt kommer att vara lågt. Procenttal sätts när utgångsvärde finns</i>

Bilaga A (forts)

Mål: Antalet kulturentreprenörer i länet skall öka med X %

Motiv	<i>Ett ökat antal kulturentreprenörer utgör en central framgångsfaktor i arbetet med att tillvarata länets kulturtillgångar och stärka regionens attraktivitet.</i>
Mätbarhet	<i>En referensgrupp med tio representativa ideella föreningar runt om i länet väljs ut och bjuds in att delta i utvärderingsarbetet. Lämpliga mätetal fastställs.</i>
Utgångsvärde	<i>Kommer att framgå i kartläggningen av länets kreativa näringar</i>
Mål	<i>Andelen entreprenörer bland länets kultraktörer uppskattas vara lågt. För att uppnå långsiktig förändring i samhället krävs en avsevärd ökning. Fler uppnås genom inflyttning och att ideella kulturutövare stimuleras att livnära sig på sin kompetens och sitt kulturella intresse. Procenttal sätts när utgångsvärde finns</i>

Mål: Alla kulturutbildningar i Kalmar län skall ha affärskunskap som ämne

Motiv	<i>En ökad kunskap om entreprenörskap och affärsmässighet bland länets kulturaktörer är nödvändigt för att de skall ges möjligheter att utvecklas.</i>
Mätbarhet	<i>Länets utbildningar med kulturanknytning sammanställs</i>
Utgångsvärde	<i>Antalet befintliga utbildningar som erbjuder ämnet affärskunskap mäts.</i>
Mål	<i>Det är rimligt att alla kulturaktörer har basala kunskaper om affärsmässighet</i>

Mål: Länets kultur - massmedial uppmärksamhet för >10 milj kr/år

Motiv	<i>Massmedial uppmärksamhet är en effektiv och trovärdig marknadsföringskanal som skapar ett flertal positiva effekter. Den uppmärksamhet som skapas värderas sällan och dess effekter synliggörs inte ofta..</i>
Mätbarhet	<i>Etablerade mätningmetoder använts. T. ex: värde per spaltmillimeter</i>
Utgångsvärde	<i>Första årets mätning utgör lämpligen utgångsvärde inför kommande år</i>
Mål	<i>Målet är uppskattat utifrån erfarenhet och rimlighetsbedömning</i>

Bilaga B

AGENDA 21 för KULTUR

PRINCIPER

Kulturell mångfald – *Konst och kultur utgör grunden för kommunikation, innovation och kreativitet. Det är högst väsentligt att omdaning av den urbana och sociala miljön präglas av kulturell mångfald*

Kulturella rättigheter – *Kulturell frihet för individer och samhällen är ett grundläggande villkor för det demokratiska samhället och en del av de mänskliga rättigheterna. De lokala styrelseskicken är av största betydelse som garant för och försvarare och utvecklare av kulturella rättigheter*

Städer och medborgare – *Samexistens i städer innebär ett gemensamt ansvar för medborgare, det civila samhället och det lokalpolitiska styret. Städer och lokala platser är smältdegler för innovations- och utvecklingsarbete på kulturområdet, då de utgör kreativa miljöer för mångfald och konfrontation*

Kulturarv – *Kulturarvet vittnar om mänsklig kreativitet och utgör fundamentet för mänsklig identitet. Kulturlivet inrymmer möjligheter att ta del av människors olika kulturella traditioner och uppmuntrar nyskapande och innovation.*

Kulturen i centrum – *Kultur är en väsentlig faktor i en hållbar utveckling av städer och bidrar till skapandet av välstånd och ekonomisk utveckling. För att uppnå kvalitet i lokal utveckling krävs samarbete mellan kulturpolitik och andra politikområden; socialpolitik, utbildningspolitik, miljöpolitik, stadsplanering mm*

Tillgång till konst och kultur – *Det är en demokratisk rättighet att ha tillgång till kultur, konst och kunskap i livets alla skeden från barndom till ålderdom. Arbetet och arbetslivet är en viktig sfär för mänsklig kreativitet. Dess kulturella dimension måste erkännas och utvecklas. De offentliga rummen tillhör alla medborgare.*

ÅTAGANDEN

1. Att främja kulturell mångfald liksom dialog, harmonisk samexistens och möjligheter att uttrycka sig över religiösa, politiska och etniska gränser
2. Att stödja och underlätta tillgången till kulturell verksamhet och kulturell service
3. Att involvera medborgarna i att formulera, genomföra och utvärdera kulturpolitiken
4. Att söka offentlig finansiering av kulturen och för finansiellt samarbete med och stöd från näringslivet, liksom etablerandet av modeller för fondering av medel till kulturlivet
5. Att genomföra utvärderingar av större kulturprojekt och kulturens inflytande i städernas kulturliv
6. Att beakta kulturella aspekter i all urban och regional planering och samtidigt skydda och bevara det lokala kulturarvet
7. Att värna de offentliga rummen och deras användning för gemenskap och samexistens och utveckla medvetenheten om det offentliga rummets estetik och behag
8. Att decentralisera kulturpolitik och resurser för att främja alla medborgares rätt till kultur och kunskap utan diskriminering

9. Att främja samarbetet mellan olika verksamheter inom staden med publiken och medborgaren i fokus
10. Att framhäva den strategiska betydelsen som kulturindustri och lokala media har för lokal identitet, kreativ utveckling och sysselsättning
11. Att underlätta tillgången till det globala kulturarvet genom informations- och kommunikationsteknologi
12. Att uppmuntra läsande och tillgången till litteratur
13. Att utveckla den publika och kollektiva karaktären på kulturutbudet genom evenemang, festivaler mm
14. Att samordna strategier för samverkan mellan kultur och utbildningspolitik
15. Att öka tillgängligheten till kulturaktiviteter och kulturinstitutioner för människor med funktionshinder
16. Att främja relationerna mellan kulturinstitutioner och universitet, forskningscentra mm
17. Att skydda kulturarvet genom arkivering, registrering, katalogisering m m
18. Att främja förståelse för och uppskattning av kulturarvet genom utställningar och museer
19. Att skydda, värdesätta och främja det lokala kulturarvet genom att samarbeta med lämpliga organ
20. Att främja former av turism som respekterar lokala kulturer och sedvänjor
21. Att utveckla och genomföra policys som bidrar till internationellt samarbete på kulturområdet

Dokumentet är antaget av EURO CITIES Culture Forum i Düsseldorf

2004 06 04

Bilaga C

Ordlista

Förklaring av använda begrepp och ord

- **Estetiska lärprocesser:** Konststarters och estetiska uttrycks metoder, kunskapsvägar och verktyg för inläring och skapande av mening och identitet.
- **Kultur:** i estetisk betydelse är kultur samma som konst och avser skapande verksamheter. Den antropologiska betydelsen av kultur är gemensamma normer, traditioner och mänskliga aktiviteter (SKL's definition). Inom "Kultur med nya ögon" har vi hållit oss inom den mer antropologiska definitionen av kultur och helt släppt fördjupningen inom olika konstområden.
- **Kulturarv:** kultur, materiell och andlig, som vi bär med från tidigare generationer
- **Kulturella aspekter och aspektpolitik:** att använda kultur inom andra verksamhets/samhällsområden
- **Kulturmiljö:** den av människor skapade miljön
- **Kreativa näringar och kreativa sektorn:** verksamheter som använder konst eller kultur som viktiga inslag i framställningen av en produkt eller tjänst. Verksamheter som omfattas av begreppet är:

Turism Rekreation Sport	Media Digital	Konst Design	Kulturarv Information
Djur /Natur/ Friluftsliv	Film/video	Arkitektur	Arkiv
Sport	Foto	Artister/Dans/Teater	Bibliotek/Informationshantering
Turism	Mjukvara/Spel/ Datorservice	Konst/ Konsthantverk	Historiska platser/ Hus
	Reklam	Litteratur	Museum
	Tidningar/Tidskrifter	Mode/Design	
	Tv/radio	Musik	

- **Kulturpolitik:** sätter ramarna för kulturen och drivs av statliga, regionala, och lokala organ som formulerar mål, fördelar och prioriterar medel och ser till att konsten och kulturverksamheten når avsedda grupper och uppfyller uppsatta mål. Kulturpolitiken blandar sig inte i det konstnärliga innehållet.
- **Kulturpåse:** en modell för hur regionerna och staten fördelar medel till regionala institutioner och organisationer. Skåneregionen har haft en så kallad kulturpåse som innebär att Kulturrådet betalar ut en klumpsumma till regionen som i sin tur fördelar medlen till sina verksamheter. Men påse är förknippad med anvisningar från staten om hur medlen ska användas – regionen kan alltså inte självständigt fördela de statliga pengarna
- **Kulturektorn/området:** består av dels konst och kulturella uttryck som skapande verksamhet dels kulturella näringar som framställer produkter med kulturellt innehåll.
- **Portfölj/samverkansmodell:** en ny modell som föreslagits av kulturutredningen om hur regionerna och staten kan fördela medel till regionala institutioner och organisationer. Idén är att regioner och län ansvarar för fördelningen av en större del av stödet, efter förhandlingar med staten, utifrån de kulturpolitiska målen och i kombination med den regionala inriktningen.